

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BATMAN İL ÖZEL İDARESİ
2015 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2016

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	4
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI.....	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	19
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	20
8.	EKLER.....	24

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Mali Yapı

Batman İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 2015 yılı bütçesi ile verilen ödenekler ve ilgili kanunlarla merkezi idareden aktarılan diğer kaynaklarla yürütmektedir.

Bu kapsamda Batman İl Özel İdaresinin 2015 yılı bütçesiyle 55.000.000,00 TL gelir ve ödenek öngörülmüş olup, 97.869.150,27 TL 2014 yılından devreden ödenek, Merkezi İdare Bütçesinden kullanım amacı belirlenmiş yatırımlar için aktarılan toplam 108.560.130,02 TL ödenek, 13.500.000,00 TL Ek Ödenek ile birlikte yılı ödenekleri 274.929.280,29 TL'ye ulaşmıştır.

Batman İl Özel İdaresinin sunulan mali tablolarına göre 2014 yılı Gelir ve Gider durumu aşağıda gösterilmiştir.

2015 YILI BÜTÇE GELİRLERİ TABLOSU	TAHMİNİ	GERÇEKLEŞEN
Vergi Gelirleri	12.200,00	5.000,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	971.700,00	688.598,50
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Diğer Gelirler (Tahsisli)	2.400,00	108.560.130,02
Diğer Gelirler	54.013.000,00	68.033.343,50
Sermaye Gelirleri	700,00	
Toplam Öz Gelir	55.000.000,00	68.726.942,00
TOPLAM	55.000.000,00	177.287.072,02

2015 YILI ÖDENEKLER TABLOSU

Bütçe İle Verilen Ödenek	Önceki Yıllardan Devreden Ödenekler	Merkezi İdareden Aktarılan Ödenekler	Ek Ödenek	Net Bütçe Ödeneği Toplamı	Bütçe Giderleri Toplamı	Sonraki Yıla Devreden Ödenek
55.000.000,00	97.869.150,27	108.560.130,02	13.500.000,00	274.929.280,29	143.806.993,14	112.707.836,10

Merkezi yönetim kapsamındaki idareler tarafından ödenek gönderilmek suretiyle bir takım hizmetlerin il özel idareleri eliyle gerçekleştirilmesi 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6. maddesine eklenen ek fıkra ile mümkün kılınmıştır. Bu fıkra hükmünce aktarılan ödenekler nedeniyle öngörülen bütçe büyüklüğü ile gerçekleşen bütçe büyüklükleri arasında çok büyük farklılıklar oluşmaktadır. Bütçe hazırlık aşamasında merkezi yönetim kapsamındaki idarelerden yatırım projeleri karşılığında ne kadar ödenek gönderileceği bilinmediğinden bütçe rakamları gerçekçi olmamaktadır. Aktarma yoluyla gelen nakit gelir ve ödenek kaydedilmek suretiyle bütçeleştirilmektedir. Dolayısıyla il özel idarelerinin yıl bütçeleriyle öngörülen rakamlarla bütçe gerçekleştirmeleri arasında fark bulunmaktadır.

2015 YILI BÜTÇE GİDERLERİ TABLOSU		TAHMİNİ	GERÇEKLEŞEN
Personel Giderleri		13.181.800,00	34.087.868,22
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Prim Giderleri		1.451.800,00	5.348.512,44
Mal ve Hizmet Alım Giderleri		13.956.700,00	42.358.291,56
Faiz Giderleri			
Cari Transferler		4.949.300,00	3.766.259,44
Sermaye Giderleri		17.189.700,00	58.116.600,23
Sermaye Transferi		269.600,00	129.461,25
Yedek Ödenekler		4.501.100,00	
TOPLAM		55.000.000,00	143.806.993,14

Kurumun 2015 yılı faaliyet geliri 177.239.805,47 TL, faaliyet gideri 80432.855,91 TL olup geliri fazlası 68.033.343,55 TL olarak gerçekleşmiştir.

Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Batman İl Özel İdaresi mali işlemlerini 5018 sayılı Kanunla belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanununun 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Söz konusu 49'uncu maddenin son fıkrasında ise muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu kapsamda il özel idarelerince de uygulanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Batman İl Özel İdaresinde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığının sunduğu e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğünce gerçekleştirilmektedir.

2015 yılı denetimi kapsamında Batman İl Özel İdaresi tarafından “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile usul ve esasların 8' inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı

- Değerli kağıtlar sayım tutanağı
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda Yer Alan Faaliyet Sonuçlarının Birbirini Tutmaması ve 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının Bilançoda Birlikte Yer Alması

İdarenin 2015 yıl sonu mali tablolarında gelir-gider ve faaliyet sonuçları hesaplarının durumu aşağıdaki gibidir.

31.12.2015 TARİHLİ MİZAN

Hesap kodu	Hesabın adı	Borç tutarı	Alacak tutarı	Borç bakiyesi	Alacak bakiyesi
600	Gelirler hesabı	0,00	177.287.072,07	0,00	177.287.072,07
630	Giderler hesabı	86.086.773,40	0,00	86.086.773,40	0,00

31.12.2015 TARİHLİ BİLANÇO

Hesap kodu	Hesabın adı	TUTARI
59	DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	64.172.726,72
590	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı	98.270.961,72
591	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı	-34.098.235,00

31.12.2015 TARİHLİ FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Giderler Toplamı	80.432.855,91
Gelirler Toplamı	177.239.805,47
FAALİYET SONUCU	96.806.949,56

Yukarıdaki tablolardan da görüleceği üzere gelir- gider hesapları ile bu hesapların sonucu ortaya çıkan dönem faaliyet sonucuna ilişkin tutarlarda mizan, bilanço ve faaliyet sonuçları tablosu arasında bir uyumsuzluk mevcuttur. Halbuki bu üç tablo aynı hesaplardan üretilen ve aynı sonucu vermesi gereken tablolardır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 422'nci maddesinde “*Bilanço, kurumun belli bir tarihteki varlıklarını, yabancı kaynaklarını ve öz kaynaklarını gösteren tablodur. Kesin mizanda yer alan hesapların borç kalanları bilançonun aktif hesaplarını, alacak kalanları da bilançonun pasif hesaplarını oluşturur.*”

423'üncü maddesinde “- (1) *Faaliyet sonuçları tablosu, kurumun bir faaliyet döneminde elde ettiği gelirleri, yaptığı giderleri, mali ve mali olmayan varlıkların yönetimi ile yükümlülüklerine ilişkin işlemlerinden kaynaklanan gelir ve giderleri gösteren ve bunlar hakkında detaylı bilgi sağlayan mali tablodur.*

(2) *Faaliyet sonuçları tablosu, faaliyet dönemine ait gelir ve gider hesaplarından üretilir.*” Denilmektedir.

Faaliyet sonuçları hesaplarının işleyişi yönetmeliğin aşağıdaki maddelerinde anlatılmıştır.

“ 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı

MADDE 338- (1) Bu hesap, bir faaliyet dönemine ait gelir ve gider hesapları hesap gruplarında yer alan hesaplarda kayıtlı tutarlardan dönem faaliyet sonucunun elde edilmesi için kullanılır.

Hesabın işleyişi

MADDE 339- (1) Faaliyet sonuçları hesabına borç ve alacak yazılacak tutarlar aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

1 - Dönem sonunda giderler hesabının borç bakiyesi bu hesaba borç, 630-Giderler Hesabına alacak kaydedilir.

2 - Gelirler hesabı ile giderler hesabının yıl sonunda bu hesaba devri sonucunda bu hesabın alacak bakiyesi vermesi durumunda, bakiyesi bu hesaba borç, 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

1 - Dönem sonunda gelirler hesabının alacak bakiyesi bu hesaba alacak, 600-Gelirler Hesabına borç kaydedilir.

2 - Gelirler hesabı ile giderler hesabının yıl sonunda bu hesaba devri sonucunda bu

hesabın borç bakiyesi vermesi durumunda, bakiyesi bu hesaba alacak, 591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabına borç kaydedilir.”

Batman İl Özel İdaresinin 2015 yılı hesabında “690 Faaliyet Sonuçları Hesabı”nın hiç çalıştırılmadığı görülmüştür.

“590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı

Hesabın niteliği

MADDE 324- (1) Bu hesap, faaliyet döneminde ortaya çıkan olumlu faaliyet sonucunun izlenmesi için kullanılır.

Hesabın işleyişi

MADDE 325- (1) Dönem olumlu faaliyet sonucu hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Alacak

Dönem sonunda Faaliyet Sonucu Hesabının alacak bakiyesi vermesi durumunda bakiye tutarı bu hesaba alacak, 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına borç kaydedilir.

b) Borç

Açılış kaydını takiben önceki yıl olumlu faaliyet sonucu bu hesaba borç, 570-Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabına alacak kaydedilir.

591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı (-)

Hesabın niteliği

MADDE 326 - (1) Bu hesap, faaliyet döneminde ortaya çıkan olumsuz faaliyet sonucunun izlenmesi için kullanılır.

Hesabın işleyişi

MADDE 327 - (1) Dönem olumsuz faaliyet sonucu hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

Dönem sonunda Faaliyet Sonuçları Hesabının borç bakiyesi vermesi durumunda bakiye tutarı bu hesaba borç, 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

Açılış kaydını takiben önceki yıl olumsuz faaliyet sonucu bu hesaba alacak, 580-Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabına borç kaydedilir.”

Yönetmeliğin yukarıdaki maddelerinden de anlaşılacağı üzere, kurumun faaliyet sonucu, gelirler ve giderler hesabı arasındaki olumlu ya da olumsuz farktan oluşmaktadır. Bir dönem içinde gelirler hesabının giderler hesabından fazla olması durumunda “olumlu faaliyet

sonucu” giderler hesabının gelirler hesabından fazla olması durumunda “olumsuz faaliyet sonucu” ortaya çıkmaktadır. Zaten faaliyet sonuçları tablosu da bu farkın ortaya çıkarıldığı bir tablodur. Bu tablodaki gelirler toplamının mizanda yer alan 600 Gelirler Hesabı bakiyesiyle, giderler toplamının da 630 Giderler Hesabı bakiyesiyle uyumlu olması, aynı zamanda faaliyet sonucunun da bilanço ile uyumlu olması gerekmektedir.

Batman İl Özel İdaresinin 2015 yılı temel mali tablolarından Faaliyet Sonuçları Tablosunda Dönem Faaliyet Sonucu 96.806.949,56 TL olarak gözükmekte iken, Bilançoda 64.172.726,72 TL olarak yer almaktadır.

Öte taraftan Kurumun yıl sonu mali tablolarında, aynı dönem için hem olumlu hem de olumsuz faaliyet sonucu gözükmektedir. Oysa yönetmeliğin yukarıdaki maddelerinde açıklandığı üzere aynı dönem içerisinde hem olumlu, hem olumsuz faaliyet sonucu olması mümkün değildir.

Yukarıda açıklanan sebeplerle Batman İl Özel İdaresinin 2015 yılı mali tablolarının 600 Gelirler Hesabı, 630 Giderler Hesabı, 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı, 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı açısından doğru bilgi üretmediği kanaatine varılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; İdaremizce yapılan işlemlerin tümü İçişleri Bakanlığının e-içişleri sitesine tüm gelir ve giderlerin sisteme girişi yapılmaktadır. İdaremizin sisteme direk müdahale de bulunması mümkün değildir bunun nedeni Bakanlığa bildirecektir.

Sonuç olarak Kamu idaresince verilen cevapta; sorunun e-içişleri sisteminden kaynaklandığı ve düzeltme işleminin yapılamadığı belirtilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 49’uncu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 48’inci maddeleri uyarınca mahalli idarelerde hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde hazırlanmasına temel olacak şekilde çıkarılması amacıyla yönelik olarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği İçişleri Bakanlığınca çıkarılmıştır. Bu yönetmelik kapsamında yapılacak işlem ve kayıtlar bilgi teknolojilerinden yararlanarak hazırlanan programlar ile yapılmaktadır. İl

özel idarelerinin kullanması amacıyla İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan e-içişleri sistemi Bütçe ve Muhasebe Modülü ile kayıt ve işlemler yapılmaktadır. Ancak sistem devreye girdiği 2009 yılından bu yana ihtiyaçları karşılayacak ölçüde geliştirilememiştir.

Bulgu konusu hususla birlikte raporun diğer maddelerinde yer alan mali tablolarla ilgili hataların bu sistemden kaynaklandığı idarelerce belirtilmekle birlikte sorun aktarma ve giderme konusunda il özel idarelerinin vesayet kuruluğu olan İçişleri Bakanlığınca yeteri kadar dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır. İl özel idarelerinin herhangi bir tasarruf yetkisi bulunmaması gözönüne alındığında denetim görüşünü etkileyen bu sistem hatalarının sözkonusu bakanlıkça düzeltilmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla konu üzerinde idare ile mutabakat sağlanmakla birlikte 2015 yılı mali tablolarında 600 Gelirler Hesabı, 630 Giderler Hesabı, 690 Faaliyet Sonuçları Hesabı, 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı ile ilgili olarak hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 2: Batman İl Özel İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Göre Kayıt İşlemlerinin Yapılmaması ve Mali Tablolarda Taşınmazlarla İlgili Hesapların Doğru Yansıtılmaması

13.9.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmış ve 01.01.2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin amacı genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Yönetmeliğin 5'inci maddesinde kayıt ve kontrol işlemlerinin amacı ise kamu idarelerine ait mevcut taşınmazların ve içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olarak belirlenmiştir. Görüldüğü gibi kayıtlarda taşınmazların miktar olarak gösterilmesi esas alınmaktadır. Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 24'üncü maddesinde ise maddi duran varlıkların muhasebe kayıtlarına maliyet bedeliyle, herhangi bir maliyet yüklenilmeksizin edinilenlerin de rayiç bedeliyle geçirileceği şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Ancak 2006 yılından 2014 yılına kadar geçen sürede kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan taşınmazların miktar olarak dahi kayıt altına alınması ile ilgili işlemler tamamlanamamıştır. Ayrıca sözkonusu taşınmazların sadece bir kısmı muhasebe kayıtlarına

alındığından kamu idarelerinin mali tablolarının taşınmazlar hakkında tam ve doğru bilgi sunması sağlanamamıştır.

Bu durum nedeniyle Maliye Bakanlığınca Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin bazı maddeleri 03.06.2014 tarih 2014/6455 sayılı BKK ile yürürlüğe giren Yönetmelikle değiştirilerek belirtilen sorunların çözümü yoluna gidilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin bu çerçevede değiştirilen 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; *“taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır.”* hükmü yer almaktadır.

Aynı Yönetmelikle 5'inci maddeye getirilen ek ikinci fıkrada ise kayıt işlemlerinde esas alınacak değerlendirme kriterleri belirlenmiştir. Buna göre tapuda kayıtlı taşınmazlardan maliyeti belirli olanların maliyet bedeli, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin rayiç değeri, bu iki değeri belli olmayanlar ile fıkrada sayılan diğer taşınmazların ise iz bedeli üzerinden kayıtlara alınması gerekmektedir.

Öte yandan aynı Yönetmeliğin “Cins Tashiherinin Yapılması” başlıklı 10'uncu maddesinin 1'inci fıkrasında aynen *“Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır.”* hükmüne yer verilmiştir. Bu hükümlerle cins tashihi işlemleri tapu kayıtlarından bağımsız hale getirilmiş ve taşınmazların muhasebe birimlerince mevcut kullanım şekliyle kaydının yapılarak mali tablolarda gösterilmesine öncelik verilmiştir. Bu şekilde kamu idarelerinin tapu kayıtları bakımından cins tashihi ile ilgili işlemleri daha sonra yapmalarına olanak sağlanmıştır.

Kamu taşınmazlarının kayda alınmasında esas değerlendirme kriterleri bu şekilde olmakla birlikte sözkonusu Yönetmeliğin “Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler” başlıklı Geçici 1'inci maddesi ile mevcut taşınmazların kaydında esas alınacak değerlerle ilgili geçici düzenlemeler yapılmıştır. Düzenlemeye göre;

“ (1) Yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınmaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır:

a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol

işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/9/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.

b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 1/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.

(2)Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2016 tarihine kadar tamamlanır”

Yukarıya alınan Yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Batman İl Özel İdaresinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ve emlak vergisi değerleri üzerinden fiili envanterinin yapılarak, en geç 30.09.2014 tarihi itibarıyla ilgili form ve cetvellere geçirilmesi ve bu bilgilerin muhasebe birimlerine verilerek en geç 01.10.2014 tarihine kadar muhasebe kayıtlarının yapılması gerekirdi. Bu işlemlere bağlı olarak da 31.12 2014 tarihinde tespit edilen değerler üzerinden Amortisman Hesaplarına kayıt yapılmalıydı. Ancak geçici madde ile getirilen bu düzenlemenin gerekleri de yerine getirilmemiştir. Tüm taşınmazların bu şekilde muhasebe kayıtlarına alınarak mali tablolarda gösterilmesi sağlandıktan sonra anılan Yönetmeliğin geçici 1'inci maddesinin 2'nci fıkrası gereğince 31.12.2016 tarihine kadar tüm taşınmazların emlak vergisi değeri yerine maliyet bedeli veya rayiç değeri üzerinden kayıtlara geçirilmesi işlemlerinin tamamlanması gerekmektedir.

Bu kayıtların yapılmasına temel oluşturmak üzere öncelikle mevcut hesaplarda kayıtlı bulunan taşınmazların 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabında kayıtlı tutarların alacak kaydı ile çıkarılması, toplam tutarın da 500 Net Değer Hesabına borç yazılması gerekmektedir. Aynı şekilde söz konusu taşınmazlara ilişkin amortisman tutarları da 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedilerek hesaplardan çıkarılması ve tespiti yapılan fiili duruma göre de kayıtların yeniden yapılması gerekmektedir.

Esasen sözkonusu Yönetmelik değişikliğinin muhasebe işlemleri açısından uygulanmasına yönelik ayrıntılı açıklamaya Muhasebat Genel Müdürlüğünün 25.07.2014 ve 16.09.2014 tarihinde yayımlanan Taşınmaz Envanteri konulu genel yazılarında yer verilmiştir.

Ancak 2014 yılında bu işlemler yapılmadığından 2015 yönetmelikte yer alan tespit,değerlendirme ve kayıt çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

2015 yılı içerisinde Tapuda kayıtlı olan kurum taşınmazlarıyla ilgili olarak tespit ve değerlendirme çalışmaları yapılmış, yönetmelik eki (ek-2) “tapuda kayıtlı olan taşınmazlar” formu ruhsat ve denetim müdürlüğünce oluşturulmuştur. (Kurumda emlak istimlak müdürlüğü olmadığından işlemler bu birim tarafından yapılmaktadır) Ancak bu çalışmalar henüz muhasebe birimi tarafından muhasebe kayıtlarına intikal ettirilmemiştir.

Öte yandan tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlara ilişkin olarak herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

"Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 7nci maddesinde taşınmazların kaydına ilişkin olarak kullanılacak form ve cetveller açıklanmıştır. Buna göre, Tapuda kayıtlı olan taşınmazlar, tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlar, orta malları, Genel hizmet alanları ve sınırlı aynı hak tesis edilen taşınmazlar için yönetmelik ekinde yer alan formların kullanılması gerekmektedir.

Yukarıdaki hükümler gereği, Tapu kütüğünde kayıtlı olmayan ve Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılanların kaydının Ek 3'teki Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu'nda yer alan bilgileri içerecek şekilde hazırlanması gerekmektedir.

Taşınmaz tespit ve değerlendirmelerinin tüm ilgili birimlerce yapılması ve yönetmelikteki örneklere uygun formlara kaydedilmesi, bu formların birer nüshasının muhasebe birimine verilmesi ve muhasebe birimince de bu formlar esas alınarak taşınmaz icmal cetvellerinin(ek:7) oluşturulması gerekmektedir. Öte taraftan muhasebe kayıtlarının fiili duruma uygun olarak yeniden yapılması gerekir. Şu anda muhasebe kayıtlarında yer alan taşınmaz hesapları fiili durumu yansıtmamaktadır.

Bu tespitler ışığında Batman İl Özel İdaresine ait taşınmazların kaydının yukarıda belirtilen Yönetmelik ve Genel Yazılarda açıklanan esaslara uygun hale getirilme işlemlerinin devam ettiği ancak 2015 yılı sonu itibariyle tamamlanmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda Kurumun 2015 yılı kesin mizan ve bilançosunda yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 500 Net Değer Hesabı ve 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabında kayıtlı tutarların gerçek durumu yansıtmadığı

düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; İl Özel İdaresinin bütün taşınmazları 2016 yılı itibariyle kurum kayıtlarına alınacaktır.

Sonuç olarak Kamu idaresince verilen cevapta;2016 yılı itibariyle tüm taşınmazların kayıt altına alınacağı belirtilmiştir.Dolayısıyla konu ile ilgili olarak idare ile mutabakat sağlanmakla birlikte 2015 yılı mali tablolarında 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yer altı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı 252 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabı ile ilgili olarak hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 3: Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubunda Yer Alan 253 Tesis, Makine Ve Cihazlar Hesabı, 254 Taşıtlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar Hesabı İçin Amortisman İşlemlerinin Yapılmaması ve “Duran Varlıklar Amortisman ve Yeniden Değerleme Defteri (Örnek- 65)” nin Tutulmaması

Yevmiye defteri ve mizan kayıtlarının incelenmesinde ve muhasebe birimi ile yapılan görüşmelerde, amortisman tabii duran varlıklar için herhangi bir amortisman işlemi yapılmadığı anlaşılmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde bu konuya ilişkin olarak;

"25 Maddi duran varlıklar

MADDE 162 - (1) Bu hesap grubu, kurumca, faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların izlenmesi için kullanılır.

(2) Maddi duran varlıklar niteliklerine göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.

250 Arazi ve Arsalar Hesabı

251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı

252 Binalar Hesabı

253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı

254 Taşıtlar Hesabı

255 Demirbaşlar Hesabı

256 Diğer Maddi Duran Varlıklar Hesabı

257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı

259 Yatırım Avansları Hesabı

257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)

Hesabın niteliği

MADDE 178 - (1) Bu hesap, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılır." şeklinde hüküm altına alınmıştır.

30 Aralık 2006 tarih ve 26392 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe giren ve genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe sistemine dahil edilen duran varlıklardan hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin esas ve usuller ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranlarına ilişkin hususları düzenleyen Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Uygulanacak Amortisman ve Tükenme Payı Süre, Yöntem ve Oranlarına İlişkin Genel Tebliğ' de amortisman ve tükenme payına tabi duran varlıklar başlığı altında tek tek sayılmıştır.

Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Genel Tebliğ'de sayılan amortisman tabi duran varlıklardan, Batman İl Özel İdaresi 2015 yılı hesap ve işlemleri arasında; 252 Binalar, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar, 254 Taşıtlar ve 255 Demirbaşlar Hesabı kullanılmış olmasına karşın 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının kullanılmadığı dolayısıyla söz konusu duran varlıklar için amortisman kayıtlarının yapılmadığı ve tutulması gereken 'Duran Varlıklar Amortisman ve Yeniden Değerleme Defteri' ile 'Duran Varlıklar Amortisman Defteri'nin tutulmadığı görülmüştür.

Yönetmelik ve Genel Tebliğ hükümlerine göre maddi duran varlıklardan amortisman tabi olanlar için amortisman ayrılması gerektiği halde ayrılmaması, tutulması gereken 'Duran Varlıklar Amortisman ve Yeniden Değerleme Defteri' ile 'Duran Varlıklar Amortisman Defteri'nin tutulmaması nedeniyle mali tablolarda 253 Tesis, Makine ve Cihazlar, 254 Taşıtlar ve 255 Demirbaşlar Hesabı ile 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının gerçek durumu yansıtmadığı değerlendirilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Madde gereği yapılacaktır.

Sonuç olarak Kamu idaresince verilen cevapta;madde gereğinin yapılacağı belirtilmiştir.Dolayısıyla konu üzereinde idare ile mutabakat sağlanmakla birlikte 2015 mali

tablolarında 253 Tesis, Makine ve Cihazlar, 254 Taşıtlar ve 255 Demirbaşlar Hesabı ile 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile ilgili olarak hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 4: 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenmekte Olan Yatırımlardan Tamamlananların, İlgili Varlık Hesaplarına Aktarılmaması

Kurum mali tablo, yevmiye ve diğer kayıtlarının incelenmesinde; 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında kayıtlı 317.712.772,30 -TL tutarın önemli bir kısmının önceki yıllarda bu hesaba alınan tutarlar olduğu, bu yatırımlardan geçici kabulü yapılarak teslim alınanların ilgili varlık hesabına aktarılmadığı görülmüştür.

Gerek 2015 yılı içerisinde gerekse önceki yıllarda bu hesapta izlenen ve bitirilip kabulleri yapılan, ilgili kurumlara devredilen bir çok yatırımın halen bu hesapta yer aldığı, ilgili varlık hesaplarına aktarma ve oradan da devredilen kurumlara çıkış işlemlerinin yapılmadığı anlaşılmıştır.

Mahalli idareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 180'inci Maddesinde, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı: *“Yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılır.”* denilerek bu hesabın nasıl çalıştırılacağı açıklanmıştır. Dolayısıyla bu hesapta izlenen bir yatırımın tamamlanmasından sonra artık bu hesaptan çıkarılarak ilgili varlık hesabına aktarılması gerekmektedir.

Tutarı tam olarak tespit edilememekle birlikte, 258 hesabında kayıtlı tutarların önemli bir kısmının tamamlanarak kuruma teslim edilen yatırımlardan oluştuğu anlaşılmıştır. Bunların ilgili varlık hesabına kaydedilmemesi sonucunda kurumun mali tablolarında; 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabında kayıtlı tutarların gerçek durumu yansıtmadığı değerlendirilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; 2016 yılı sonunda yatırımı tamamlanan yapım işleri ilgili hesaplara aktarılacaktır.

Sonuç olarak Kamu idaresince verilen cevapta; yapılan yatırımlara ait tutarların 2016 yılı sonunda hesaplara alınacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla konu ile ilgili olarak idare ile mutabakat sağlanmakla birlikte 2015 yılı mali tablolarında 258-Yapılmakta olan Yatırımlar Hesabı, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabı ile ilgili hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 5: İl Özel İdaresinin Ortağı Olduğu Şirkete Ait Sermaye Payının 241-Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına Kaydedilmemesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 241-Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı başlıklı bölümünde bu hesabın niteliği açıklanmıştır. Buna göre; madde 159 - (1) *Bu hesap, mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılır.*

Yine aynı bölümün hesabın işleyişiyle ilgili 161/1'inci maddesinde; *Ödeneğine dayanılarak nakden verilen sermaye bir taraftan bu hesaba borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir,* denilmiştir.

İl Özel İdaresinin %12,35 ine sahip olduğu Bacırtaş A.Ş ye ait sermaye payının yukarıda açıklanan yönetmelik hükmü gereği 241-Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilmemesi nedeniyle mali tabloların bu hesap yönüyle gerçeği yansıtmadığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; İdaremizin ortaklığı bulunan Bacırtaş A.Ş hisse miktarına tekabül eden miktar ilgili hesaba kaydı yapılacaktır.

Sonuç olarak Kamu idaresince verilen cevapta; ortağı olunan şirkete ait hisse bedelinin kayıtlara alınacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla konu üzerinde idare ile mutabakat sağlanmakla birlikte 2015 mali tablolarında 241-Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile ilgili olarak hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 6: Taşınır Kesin Hesap Cetvelleri ile 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabı,253-Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı,254-Taşıtlar Hesabı ve 255-Demirbaşlar Hesapları Arasında Tutarsızlık Bulunması

Batman İl Özel İdaresinin 31.12.2015 Tarihli Mali Tablolarında Taşınır Hesaplarının Durumu Aşağıdaki Gibidir.

HESAP KODU	HESABIN ADI	BİLANÇO VE MİZANA GÖRE BAKİYE	TAŞINIR İCMAL CETVELLERİNE GÖRE BAKİYE
150	İlk Madde ve Malzeme Hesabı	7.510.391,99	946.599,59
253	Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı	6.504.596,65	6.504.236,65
254	Taşıtlar Hesabı	2.414.111,62	6.255.578,62
255	Demirbaşlar Hesabı	2.176.407,08	2.264.250,67

Yapılan incelemelerimizde 2015 yılı içerisinde taşınır işlemlerinin muhasebe kayıtlarına intikal ettirilmediği görülmüştür. Bir önceki yıl denetiminde taşınır hesabının hiç oluşturulmadığı belirlenmişti. Yapılan görüşme ve incelemelerde e-içişleri üzerinden taşınır ve taşınmaz modüllerinin açıldığı, diğer işlemlerin mevzuata uygun olarak yürütülmesi ve gerekli kayıtların oluşturulması için çalışmalar yapıldığı, taşınır kayıt-kontrol yetkilileri atandığı, ambarların oluşturulduğu, taşınır fişi olmadan giriş-çıkış işlemleri yapılmadığı, taşınır kayıtlarının muhasebeye aktarılmasında oluşan teknik problemler sebebiyle 2015 yılında muhasebe işlemi yapılamadığı, taşınır modülü ile muhasebe arasındaki irtibatın sağlandığı ve 2016 yılında taşınırların muhasebe kayıtlarının da yapılmaya başlanacağı bildirilmiştir.

2015 yılı içerisinde yapılan çalışmalar kapsamında, taşınırların sayım-döküm cetvelleri, taşınır hesap cetvelleri ve taşınır kesin hesap icmal cetveli oluşturulmuştur. Muhasebedeki eski kayıtların 31.12.2015 itibariyle sıfırlanıp taşınır hesap cetvellerindeki fiili durumun girileceği, 01.01.2016 dan itibaren tüm taşınır kayıtlarının yıl sonu tespit tutarları üzerine devam edilerek hem taşınır mal hesabının hem de muhasebe hesaplarının birbirine uyumlu olarak ve fiili duruma uygun olarak yürütüleceği ifade edilmiştir. Ancak kurumdan alınan yıl

sonu mali tablolarında taşınır hesapları ile muhasebe hesapları arasındaki uyumun henüz sağlanamadığı, yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere önemli farklılıklar olduğu anlaşılmıştır.

Sonuç olarak Batman İl Özel İdaresinin 2015 yılı mali tablolarının, 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabı, 253- Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı, 254- Taşıtlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar Hesabı ile ilgili olarak doğru bilgi üretmediği kanaatine varılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; İl Özel İdaresine ait taşınırların tamamının girişi yapılmış, ancak diğer kuruluşların bakanlıklardan gelen tahsisli ödeneklerden yapılan alımlarda da söz konusu hesaplar çalıştığından tutarsızlık oluşmuştur.

Sonuç olarak Kamu idaresince verilen cevapta; idareye ait tüm taşınırların hesaplara girişinin yapıldığı ancak diğer kurumlara ait tahsisli ödeneklerle alınan taşınırlar içinde bu hesapların çalıştırıldığını bu sebeple tutarsız olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla konu ile ilgili olarak idare ile mutabakat sağlanmakla birlikte 2015 yılı mali tablolarında 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabı, 253- Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı, 254- Taşıtlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar Hesabı ile ilgili olarak hatalı durum devam etmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Batman İl Özel İdaresinin 2015 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde açıklanan nedenlerden dolayı 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabı, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252-Binalar Hesabı, 253-Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 254-Taşıtlar Hesabı, 255-Demirbaşlar Hesabı, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı, 500-Net Değer Hesabı, 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı, 591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı, 600-Gelirler Hesabı, 630-Giderler Hesabı ve 690-Faaliyet Sonuçları Hesabı hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: 15 Aralık-14 Ocak Personel Maaşlarının Tamamının Ödendiği Yılın Bütçe Giderlerine Kaydedilmesi, 01-14 Ocak Maaşlarının 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabında İzlenmemesi

M.İ.B.M.Y nin 118'inci maddesinde

"b) Ertesi yıl bütçesinden karşılanmak üzere yapılan maaş ve ücret ödemeleri

Aralık ayının 15'inde yapılan maaş ve ücret ödemelerinin ertesi yıl 01-14 Ocak dönemine karşılık gelen tutarları bu hesapta izlenir. Yeni mali yılda bu tutarlar, düzenlenecek ödeme emri ile bütçe giderleri hesabına aktarılır. Bu tutarlar yeni yıl bütçesi ödeneklerinden karşılanacağından, avans olarak verildiği yıldan herhangi bir ödenek devri yapılmaz." denilmiştir.

Batman İl Özel İdaresinde 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabının çalıştırılmadığı ve yukarıdaki hüküm gereği ertesi yıl bütçesinden ödenmesi gereken 1-14 ocak maaşlarının ödendiği yıl bütçe gideri olarak kaydedildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; 2016 Ocak ayı itibariyle 14 günlük personel maaşı Avans olarak kaydedilmiştir.

Sonuç olarak Kamu idaresince verilen cevapta;2016 yılı ocak ayı itibariyle 14 günlük personel maaşının avans olarak kaydının yapıldığı belirtilmiştir.Dolayısıyla konu üzerinde idare ile mutabakat sağlanmakla birlikte 2015 mali tablolarında 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabı ile ilgili hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 2: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Hakkında Kanununun 18'inci Maddesinde Öngörülmeyen Şekilde Aktarmalar Yapılması

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun, "Köylere Hizmet Götürme Birlikleri" başlıklı 18'inci Maddesinin 5793 sayılı Kanunun 44'üncü maddesi ile değişik üçüncü fıkrasında;

"Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri; köye yönelik hizmetlere ilişkin yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu,

sulama suyu ve kanalizasyon yatırımlarını, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri köylere hizmet götürme birliklerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilirler. Aktarma işlemi merkezi idare kuruluşlarında ilgili bakanın, il özel idarelerinde valinin onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. Bu takdirde iş, birliğin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. Köylere hizmet götürme birlikleri de bütçe imkânları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçelerinden ödenek aktarabilirler. Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri tarafından aktarılacak ödeneklerle gerçekleştirilecek yatırımlar, birliğin hizmet ve görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın yapılabilir.”

denilmek suretiyle söz konusu birliklere yapılacak aktarmalarla ilgili esaslara dair bir düzenleme yapılmıştır.

Bu hükümden hareketle birliklere bu nitelikte kaynak aktarımı yapılabilmesi için gereken şartlar şöyledir:

1- Köye yönelik hizmetlere ilişkin olarak sayılan, yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu, kullanma suyu ve kanalizasyon yatırımları için aktarma yapılabilecektir.

2- Merkezi İdare Kuruluşları ve İl Özel İdareleri bu hizmetler için kendi bütçelerinde ödenek ayırmış olacaklardır.

3- Bu aktarmalar merkezi idare kuruluşlarında ilgili bakan, İl özel idarelerinde valinin onayıyla yapılacaktır.

4-Bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamayacaklardır.

Ancak yapılan denetimlerde köye yönelik olmayan hizmetlerle ilgili yatırımlar için de aktarmalar yapıldığı belirlenmiştir.

Kanun koyucunun amaçları bu şekilde düzenlenmekle birlikte bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarınca il özel idaresine aktarılan ödeneklerin tekrar KHGBlere aktarıldığı da gözlemlenmiştir.

5302 sayılı Kanununun 6'ncı maddesinde ;

“(Ek fıkra: 3/7/2005-5393/85 md.; Değişik ikinci fıkra: 24/7/2008-5793/42 md.) Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları; yapım, bakım ve onarım işleri, devlet ve il yolları, içme suyu, sulama suyu, kanalizasyon, enerji nakil hattı, sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskan, gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımlar ile bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görev alanına giren diğer yatırımları, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir.

Aktarma işlemi ilgili bakanın onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. İş, il özel idaresinin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. İl özel idareleri de bütçe imkanları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçesinden ödenek aktarabilir. Bu fıkra göre, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından aktarılacak ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar, birinci fıkrada öngörülen görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın bütün il sınırları içinde yapılabilir.”

hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm gereğince merkezi idare kuruluşları tarafından il özel idarelerine aktarılan ödeneklerin ikinci kez de il özel idarelerince Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılmasını bu kapsamda kabul etmek mümkün değildir. Çünkü merkezi idare kuruluşlarının 6'ncı madde kapsamında yapacakları kaynak aktarımı, bizzat bu kuruluşların köye yönelik hizmetlerden olma şartı da bulunmayan her türlü yatırımlarına ait ödeneklerin aktarılmasını mümkün kılmaktadır.

Oysa 5355 sayılı Kanununun 18'inci maddesi kapsamında sayılan işlerle ilgili olarak yapılacak ödenek aktarımlarının il özel idaresi aracılığı olmadan ve doğrudan doğruya birliğin kendisine yapılması gerekmektedir

Ancak Yalova İl Özel İdaresine merkezi idare tarafından 5302 sayılı Kanununun 6'ncı maddesi kapsamında sadece il özel idaresi eliyle gerçekleştirilecek yatırımlar için 108.560.130,02 TL tutarında aktarma yapılmıştır. Bu ödeneklerin ikinci bir kez il özel idaresince KHGB aktarılması mümkün görünmemektedir.

KHGB'nin gerek personel donanımı ve sayısı ,gerek makine ekipman ve donanımı gerekse deneyimi itibariyle bu yatırımları ,il özel idaresinden daha iyi bir şekilde gerçekleştirmesi de sözkonusu olmadığından; uygulamayla yatırımlar,4734,4735 ve 6085 sayılı kanunlar dışında bırakılmaktadır.

Sonuç olarak Bakanlık ve diğer merkezi yönetim kuruluşları tarafından kendi bütçelerinde yer alan ödeneklerden 5302 sayılı Kanununun 6'ncı maddesine göre bizzat il özel idaresince gerçekleştirilmesi gereken işlerde kullanılmak üzere aktarılan ve il özel idaresi bütçenin 8 finansman koduna ödenek kaydedilen 11.637.011,29 TL'nin Köylere Hizmet Götürme Birliklerine aktarılmaması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; İl Özel İdare bütçesinde ödenek alan bütün Müdürlük, İhale Bürosu ve kontrol teşkilatlarına madde gereği yapılması için bulgu maddesinde belirtilen

hususlara dikkat edilmesi için yazı yazılmıştır. Ayrıca idare olarak ta gerekli hassasiyet gösterilecektir

Sonuç olarak Kamu idaresince verilen cevapta; konu ile ilgili olarak tüm birimlerin uyarıldığı ayrıca idare olarakta gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir. Konu hakkında idare ile mutabakat sağlanmış olup ilgili hususun bir sonraki denetimde izlenmesi gerekmektedir.

8. EKLER**Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları**

**1.2015 -31.12.2015) BATMAN İL ÖZEL İDARESİ 44.72-
Tüm Muhasebe Birimleri 2015 Yılı BİLANÇOSU**

AKTİF	Cari Yıl 2015	PASİF	Cari Yıl 2015
	TL		TL
1 DÖNEN VARLIKLAR	201.504.696,15	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	26.753.201,72
10 HAZIR DEĞERLER	193.704.711,21	32 FAALİYET BORÇLARI	10.389,20
102 BANKA HESABI	193.703.634,42	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	10.389,20
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI(-)	1.076,79	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	24.598.638,09
		330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	674.106,11
12 FAALİYET ALACAKLARI	0,00		
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00	333 EMANETLER HESABI	23.924.531,98
14 DİĞER ALACAKLAR	0,00	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	2.144.174,43
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	1.810.091,79
15 STOKLAR	7.510.391,99	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	317.314,96
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	7.510.391,99		
16 ÖN ÖDEMELER	289.592,95	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	16.767,68
160 İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI	0,00	5 ÖZ KAYNAKLAR	545.507.130,41
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	289.592,95	50 NET DEĞER	181.429.422,23
2 DURAN VARLIKLAR	370.755.635,98	500 NET DEĞER HESABI	181.429.422,23
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	370.607.524,53	51 DEĞER HAREKETLERİ	4.664.567,20
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI	1.055.897,00	511 MUHASEBE BİRİMLERİ ARASI İŞLEMLER HESABI	0,00
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	0,00	519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	4.664.567,20
252 BİNALAR HESABI	40.743.739,88	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	295.240.414,26
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	6.504.596,65	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	295.240.414,26
254 TAŞITLAR HESABI	2.414.111,62		

255 DEMİRBAŞLAR HESABI	2.176.407,08	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	0,00
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	317.712.772,30		
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	148.111,45	580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	0,00
260 HAKLAR HESABI	148.111,45		
		59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	64.172.726,72
AKTİF TOPLAMI	572.260.332,13		
		590 DÖNEM OLUMLU FAALİYETSONUCU HESABI	98.270.961,72
591 DÖNEMOLUMSUZ FAALİYETSONUCU HESABI (-)			-34.098.235,00
PASİF TOPLAMI			572.260.332,13
NAZİM HESAPLAR	13.690.268,55	NAZİM HESAPLAR	13.690.268,55
910 TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	8.342.489,36		
920 GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	5.347.779,19	911 TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	8.342.489,36
		921 GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	5.347.779,19

GENELTOPLAM:722.157.093,82**GENELTOPLAM : 722.157.093,82**

BATMAN İL ÖZEL İDARESİ 2015 YILI FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU**GİDERLER**

			2013	2014	2015
630	01	Personel Giderleri	29.672.209,59	30.320.966,37	33.741.665,23
630	02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	4.655.962,22	4.796.553,55	5.303.445,08
630	03	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	42.140.283,11	47.756.149,73	37.094.144,42
630	05	Cari Transferler	3.716.118,52	4.003.110,88	3.766.259,44
630	07	Sermaye Transferleri	838.986,61	376.111,01	527.341,74
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri			
		TOPLAM	81.023.560,05	87.252.891,54	80.432.855,91

GELİRLER

600	01	Vergi Gelirleri	5.000,00	22.884,91	5.000,00
600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	994.685,09	699.306,97	641.331,90
600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	129.937.245,03	117.413.793,19	108.560.130,02
600	05	Diğer Gelirler	41.635.029,46	54.270.506,33	68.033.343,55
		TOPLAM	172.571.959,58	172.406.491,40	177.239.805,47

FAALİYET SONUCU (+/-)					68.033.343,55
------------------------------	--	--	--	--	----------------------

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>